

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

261

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"פִּינַחַס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהִין הַשֵּׁיב אֶת חֻמַּתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתִי בְּתוֹכֶם"

נטיית הלב של האבות בבנים

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

גם מצאצאי יוסף הצדיק, שפטפט ביצרו. וכל היחוס הזה לא הספיק כדי לשלול את ההתייחסות ליתרו. עד שבא הכתוב להעיד על נקיותו. ומשה רבנו שנשא בת יתרו יצא ממנו יהונתן בן גרשום שעבד בפסל מיכה. אמנם רבותינו במכילתא עה"פ: "וַיֹּאֶל מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת הָאִישׁ" ('שמות' ב). תלו את ענינו של יהונתן בתביעה על משה רבנו עצמו ודרשו: "וַיֹּאֶל" מלשון שבועה ('מדרש רבה' 'שמות' א לג).

פליאה נשגבה היאך הסכים לכך משה רבנו, מה עוד שאמרו חז"ל (שם לב): 'הלא הקב"ה שונא עכו"ם ונתן מנוס למשה אצל עובד עכו"ם?' אלא אמרו רבותינו: יתרו כומר לעכו"ם היה וראה שאין בה ממש וביסר (ובעט) עליה לעשות תשובה, עד שלא בא משה... והוציא מביתו עבודת כוכבים. ועמדו ונידוהו. ובקש מן הרועים לרעות צאנו ולא קבלו. לפיכך הוציא בנותיו... ונתבאנה אל רעואל אביהן" ('שמות' ב) זה יתרו. ולמה נקרא שמו 'רעואל' שנעשה ריע לקל'.

ואם כן, כיצד יתכן שישביע את חתנו למסור בנו בכורו לע"ז, שהוא עצמו ביסר בה וסוכל רבות בגללה?

ההסבר הוא: שאמנם יתרו ראה שאין בעבודה זרה ממש, אבל אל האמת לא

המשך בעמ' 2 <<<

לדבר כזה, הרי שבהריגת נביאי הבעל לא היתה כונתו טהורה לביעור ע"ז. ולפי זה יתבאר מה שאמרו השבטים; שהואיל ועצם מעשהו של פנחס היה מעשה הריגה של 'הלכה ואין מורין כן', כי יחס לבכם לקנא לכבוד ה', אבל אם 'אבי אמו פיטם עגלים לעבודה זרה', לא יתכן שיהיה לבכו בלתי לה' לברו, בלא שום תערובת קרירות. ואם יש תערובת שלא לשמה, הרי זה הופך את המעשה לרצח פשוט ועל זה היה צריך לבוא גילוי מיוחד מה' חוקר לב, שבא ויחסו אחר אהרן הכהן, לומר שהיה זה מעשה שכל כולו עבודה תמה וקנאה טהורה.

וראים אנו כאן יסוד מוסד, שנטיית לב האבות מושרשת בבני בניהם. ועל כך אמרו חז"ל (ב"ב קט): 'לעולם ידבק אדם בטובים... אהרן שנשא בת עמינדב, יצא ממנו פנחס'. וע"ש ברשב"ם; שכמה דורות הבדילו בין יתרו לפנחס. והוא היה

פירש"י: 'לפי שהיו השבטים מבזים אותו: 'הראיתם בן פוטי זה? שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והוא הרג נשיא שבט מישראל! לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן'.

ויש להבין הרי שנים עשר נסים נעשו לפנחס תוך כדי קנאותו כמבואר (ב'תרגום יונתן' כה ח). והכל ראו שהסכימה עמו דעת המקום ופסקה המגפה. והקב"ה

נותן לו את בריתו שלום לדורי דורות. ומה ראו לפקוד עליו את מעשה סבו, שאף הוא התגייר בינתיים. ואסור לומר אף לו, זכור מעשיך הראשונים?

בביאור הענין נקדים מה שמצינו ביהוא בן נמשי שעשה מעשה קדוש השם נפלא, שכינס ארבע מאות עובדי הבעל וחקר האם אין ביניהם אחד מעובדי ה' ואז הרג אותם עד אחד; 'וַיִּתְּצוּ אֶת מִצֵּבַת הַבַּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת בֵּית הַבַּעַל... וַיִּשְׁמַד יְהוָה אֶת הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל... וַיֹּאמֶר ה' אֵל יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר הִטִּיבְתָּ לְעִשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי כָל אֲשֶׁר בְּלִבֵּי עֲשִׂיתָ לְבֵית אַחֲאֵב בְּנֵי רַבְעִים יִשְׁבוּ לָךְ עַל פְּסֵא יִשְׂרָאֵל' ('מלכים' ב י כז - ל). והנה הנביא הושע בא ואומר: 'וּפְקַדְתִּי אֶת דְּמֵי יִזְרְעָאֵל עַל בֵּית יְהוָה' ('הושע' א).

ומבאר רבנו יונה (שע"ת ג ר"ט): מדוע נקרא יהוא בשם רוצח, מכיון שנתברר שהשאיר את פסל מיכה! ואם יש מקום

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

הגיע. והואיל ולא רצה לעשות שקר כנפשו, סבל את נידוי בני ארצו. אבל לא רצה להנחיל סבל לנכדיו, על כן רצה שיחיו באושר אף כי בשקר. אבל משה רבנו שידע את האמת והיה בטוח בכחו לפקוח את עיני יתרו להכירה, כפי שבאמת קרה שיתרו בא להתגייר ואמר: **"עַתָּה יֵדְעֵתִי כִּי גְדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹקִים"** ('שמות' יח) לכן הסכים משה רבנו לכאורה, לתנאי זה, כי ידע שיתרו עצמו יחזור בו מתנאו כאשר יראה את המאור והאמת שבהכרת ה'. כה ברור הדבר, עד שאנו תמהים, מהי טענתם של חז"ל הקדושים כנגד טכסיסו של משה.

אנו נזכרים במעשה ברבי אמנון ממגנצא, שהמלך פקד עליו להמיר דתו והוא בקש שהות של ג' ימים, כאשר בא לביתו, ניחם על דבריו; וכי יש צורך בשהות כדי להשיב תשובה, חזר למלך ואמר לו: "חלילה, אין לי כל כונה להיענות לדרישתך!" כעס עליו המלך וציוה לקצוץ אצבעות ידיו ורגליו. בקש רבי אמנון לשאתו לבית הכנסת והיה זה ראש השנה' ואמר את הפיוט: **'וַיִּתְּנָה תִּקְוָה קִדְשֵׁי הַיּוֹם'** ויצאה נשמתו בטהרה. זו היתה גם התביעה על משה רבנו; מדוע נתן מקום לחשוב, שהוא מסכים שבנו ימסר לעבודה זרה?! משום כך יצא

מזרעו יהונתן.

כרם עלינו להבין, שאם אמנם נטיה קלה בלב האבות, מתגלית בכל חומרתה בצאצאיהם כעבור דורות, עם כל זאת לא יתכן שתפתח בהם תוצאה מבהילה שלא היה לה כל מבוא בלב ההורים וייחסה להם. והואיל ובכל התביעה על הסכמת משה רבנו לא יתכן שהיה בו שמץ מה של מחשבת הוה אמינא לעבודה זרה, א"כ כיצד אמרו שיצא ממנו ובגללו יהונתן ששימש בפסל מיכה?.

אלא שהרד"ק ('שופטים' יז) שואל: כיצד זה יתכן שפסל מיכה נשאר עד גלות ישראל מארצם ושמואל ושאלו ודוד לא ביערוהו? התשובה על כך מצויה ב'ירושלמי' ('ברכות' פ"ט ה"ב) ששאלו שם: כיצד יתכן שיהונתן בן גרשום האריך ימים עד גלות ישראל מעל אדמתם? ותירצו: על ידי שהיתה עינו צרה בעבודה זרה שלו; 'כיצד? היה בר נש מייתי ליה תור, או אימר, או גדי לעבודה זרה והוה אמר ליה: "פייסה עלוי". והוא אמר: "מה מועילה לך? לא אכלה ולא שותה, לא מטיבה ולא מריעה". אמר ליה: "אם אינה מועילה כלום, מה את עביד הכא?" אמר ליה: "בגין חיי".

ואמרו שם: שטעה בהוראת סבו הגדול משה רבנו ע"ה, שאמר: **'לעולם**

יתמכר אדם לע"ז ואל יצטרך לבריות'.

משה רבנו התכוון לעבודה שהיא זרה לו, שלא יסרב לשום עבודה. והוא סבר לע"ז! רואים אנו שכשם שלבו של משה רבנו היה זך וטהור לשמים עד תום, אלא שגרם אפשרות לטעות בכונתו, כך גופא היה מעשה נכדו יהונתן בן גרשום, ששימש בבית ע"ז וידע בכל לבו שאינה מריעה ואינה מטיבה ואף הודיע על כך לכולם, אלא שגרם אפשרות לטעות בכונתו.

נמצאנו למדים, שנטיית לב האבות מושרשת בבניהם לדורותם! לכן כתב הרמב"ם באגרת תימן: **ש'הכופר בכבואה, לא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני'.** שכיון שהעומדים על הר סיני הגיעו לדרגות נבואה ו"פְּנִיִם בְּפָנִים דְּכָפַר ה'" ('דברים' ה) עמהם והם הוראו לדעת **"כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְכְּדוֹ"** (שם ד). והשי"ת אמר: **"מִי יִתֵּן יְהוָה לְבָבְכֶם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים"** (שם ה). הרי נטיית לב זך וברור זה הושרשה בבניהם לדורותם. אלו הן, כוחן של מדות והשפעתם לדורות.

ועתה נבין כמה יש לו לאדם לשרש מלבו כל מדה ונטייה שאינה הגונה! (לקט שיחות מוסר'). ■

לקראת הסוף...

עם הרב **אמנון יצחק שליט"א**

אילת

הקולנוע המרכזי הקניון האדום במרכז אילת
ביום ראשון כ' תמוז 12/07/09

כניסה 15 ש"ח

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

צפת

מתנ"ס בית יגאל אלון הפלמ"ח 100
ביום שלישי כב' תמוז 14/07/09

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

גבעת שמואל

בית העם יהודה הלוי 39
ביום חמישי כד' תמוז 16/07/09

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שוכר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

הלכה

מדיני הוצאה מרשות לרשות

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

המשותף שלפני ביתו, גם כשאינו נחשב רשות הרבים. כדי שיוכל להעביר ממקום למקום, תיקנו חכמים עירובי חצרות, שאז נחשב כאילו כולם אורחים אצל אחד השכנים. ובאופן זה מותר להוציא, או להכניס, מהחצר המשותפת, לביתו. וכן יש אופנים, שניתן לערב שכונות ואף ערים להחשיבם כרשות היחיד. [ובתנאי שאין רשות הרבים גמורה עוברת בתוכם] ובאופן עשיית העירוב יש דינים רבים. ועל כל אחד לברר במקומו אם נעשה עירוב כזה. ואם משגיחים עליו כראוי על ידי תלמיד חכם וירא שמים. ומה הם תחומי העירוב שבהם מותר לטלטל ולפי זה ינהג. ודבר זה צריך זהירות, שרבים מעמי הארצות נכשלים בזה, מבלי דעת. ■

תעבירו ד' אמות ברה"ר. ויש שאסרו, לפי שהוא מונח על האדם ברפיון ויש לחוש שמא יפול ממנו בהליכתו ויבוא להעבירו מבלי משים ד' אמות ברה"ר. יש שאסרוהו, לפי שחששו שמא יבא האדם להוריד מעליו מלבוש זה, מחמת שיצחקו וילעגו עליו בני אדם ואז יעבירו ד' אמות ברה"ר. ויש שאסרו, משום מראית העין, שאינו נראה כמלבושו. ויש שאסרו, מטעמים נוספים. ויש בדבר זה פרטים רבים. ונפרטם בעזרת ד' בהמשך. אף שברשות היחיד מותר להעביר, אולם להעביר מרשות היחיד שלו, לרשות היחיד המשותפת לו, עם אחרים, אסור מדרבנן. לכן מעיקר הדין, אסור להוציא מביתו לחדר המדרגות, או להיפך. וכן אסור להוציא מחצרו לשביל

אסור מן התורה להוציא כל דבר שהוא מרשות לרשות, כגון: מרשות הרבים לרשות היחיד, או להיפך. וכן אסור מן התורה להעביר ברשות הרבים, ארבע אמות. ('שבת' עג.) אולם דבר שהוא מלבוש, או תכשיט, שנחשב ג"כ כמלבוש, אינו בכלל משא. ולכך, מותר מן התורה לצאת בשבת מרשות לרשות, כשהוא לבוש בכל סוג מלבוש, או תכשיט. וכמובן שאם אינו לבוש בבגד זה, או בתכשיט, אלא נושאו בידו, הדבר אסור. ורק כשהוא לובשו, מותר לצאת בו. יש כמה דברים שאסורים מדרבנן, אף על פי שהם בכלל מלבוש; יש מהם שאסרוהו לפי שחששו שיורידנו מעליו, כגון: שהאשה תסיר את תכשיטה בכדי להראותו לחברתה ובתוך כדי כך

דברי אגדה

מבעיא שמקיימין אותם במה שהם, אלא שמחדשים אותם מחדש ומייפין אותם בעבורו וכביכול נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. ואשריו ואשרי חלקו. ועם היות שבכל יום ויום עושה רושם העוסק בתורה, המחדש דבר ביום השבת, יותר ויותר, מפני שהוא יום מיוחד בקדושה ומצא מין את מינו, מה שאין כן בימי החול. ■

נבראים שמים חדשים וארץ חדשה. והענין על פי הפשט: דכיון שאין העולם מתקיים, אלא מצד עסק התורה, כמו שכתוב: "אם לא בריתי יומם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לא שָׁמַתִּי" ('ירמיה' לג כה). כשם שכל מי שאינו עוסק בתורה, מחריב את העולם, כך כל העוסק בה, מחדש אותם בעבורו שמתקיימים יותר. והמחדש חדשים ביום השבת מוסיף על זה, דלא

כתב בספר 'סדר היום': כל המחדש דבר חכמה ביום השבת, נשמתו מתעטרת למעלה בכמה עטרות. והקדוש ברוך הוא, כביכול, משתעשע בה ונושק אותה ומברכה ברכה שלמה. וכן אמר ב'זוהר' הקדוש על הפסוק: "בּוֹרְא שָׁמַיִם וְחַדְשֵׁימ וְאָרֶץ וְחַדְשָׁה" ('ישעיה' סה). כי כל המחדש דבר ביום השבת, אותו דבר מעלין אותו לפני הקדוש ברוך הוא ובאותם הדברים

הנהגות צדיקים

חילוני התניע את מכוניתו ונסע, המשגיח ששמע את רעש התנעת המנוע סובב את ראשו וראה את חלול השבת. באותו רגע מיד החויר המשגיח. ולאחר שהות מה אמר לתלמידו: "נחזור הביתה". רבנו נכנס לביתו ומיד התישב ללמוד והתמיד בלמודו עד לשעת הסעודה, גם בעת סעודת השבת חשו המסובים שפני רבנו אינם כתמול שלשום. לשאלת המסובים, ענה: שהוא חש בטוב. ובכל כחו הסתיר את כאבו. אולם, מאז לא רצה יותר לצאת לטייל בשבת, שהרי גם לראות חלול שבת גורם לקלקול. ■

רשב"ם, בקש רבנו לחזור לכיוון 'בני ברק', בנמוק שאין ברצונו לראות חלול שבת. התלמיד המליץ להמשיך ואכן כעבור זמן הגיע רכב מכיוון 'רמת יצחק'. רבנו ה'חזון איש' שראה זאת נצטער מאד ואמר לתלמידו בכאב: "כל ראייה ואפילו בודדת של חלול שבת מזיקה לנפש, גם אם בדרך כלל נמנע מלראות".

● גם על הצדיק רבי מאיר חדש זצ"ל המשגיח של ישיבת חברון ב'ירושלים' מסופר: שבעת אחד מטוליו ביום שבת קדש, כשטייל ברחוב ליד ביתו בלוויית תלמיד ממקורביו, קרה המקרה ששכן

● מסופר על הצדיק רבי אליהו דושניצר זצ"ל המשגיח של ישיבת 'לומז'א' בפ"ת: שלא היה הולך בשבת קדש בשום מקום בעיר, רק מביתו שהיה סמוך מאד לשיבה. ופעם הפצירו בו מאד, לפי שהיתה איזו שמחה, אצל אחד מראשי הישיבה ואמר למבקשיו שלא הלך מעולם בשבת קדש ברחובות העיר, שמא יראה ח' חלול שבת!!!

● מסופר על ה'חזון איש' זצ"ל: שפעם הלך לטייל בשבת עם אחד מתלמידיו ברחוב הנקרא כיום רחוב 'חזון איש', לכיוון 'רמת יצחק'. כשהגיעו לאזור רחוב

פרשת 'פנחס'

"יפקד ה' אלהי הרוחות... אשר יצא לפניהם"

כמה שנים פרנס יהושע את ישראל?

ראש" (בראשית' ג טו).
ויש פ"א בכל תיבה ותיבה
לומר שהיה לו פה ולא
גלה על אחיו במכירת
יוסף' וכמו שאמרו חז"ל
בסיבת שם האבן, הקבועה
בחשן, של בנימין שמה
י"שפה" (שמות' כח).
כלומר: יש פה).

דנים - ודנים אותם, לפי שהם היו יודעים את התורה ולא היה רע בעיניהם השפלות וההכנעה לדברי תורה, לפי שמלכותם על פי התורה, לא יגרע ממנו ענוותנותם, לכך אמר הכתוב על בית דוד: "כה אמר ה' דינו לבקר משפט" (ירמיה' כא).

"יפקד ה' אלהי הרוחות... אשר יצא לפניהם" (כז טו טז)

כתב רבנו יעקב 'בעל הטורים': 'באלו ב' הפסוקים יש כ"ח תיבות - ולכך פרנס יהושע את ישראל כ"ח שנים. זהו שאמר: "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתֵּן לְךָ פֶּחַ לְעִשׂוֹת חַיִּל" (דברים' ח יח).

"אשר יצא לפניהם נאשר יבא לפניהם" (כח יז)

כתב רש"י: 'לא כמלכי האומות, היושבין בבתיהם ומשלחין חילותיהן... אלא, כמשה ויהושע... וכן בדוד הוא אומר: "כי הוא יוצא נבא לפניהם" (שמואל' א יח). יוצא בראש ונכנס בראש'.

רבנו יעקב 'בעל הטורים' עומד על כך: שכל קרבנות העולה הכתובים במועדים, כולם חסרים את האות וי"ו, חוץ מעולת העצרת שכתוב עולה עם האות וי"ו, הלא הדבר אומר דרשני. וביאר בזה: שהוא בא לרמוז שבו' בסיון ניתנה התורה לישראל, שזהו חג העצרת שאנו חוגגים למתן תורתנו הקדושה.

"והקרבתם עולה" (כח כז)

"שעיר עזים אחד לכפר עליכם" (כח ל)

רבתינו בעלי התוספות תמהים: מדוע בכל מקום כתוב: "שעיר עזים חטאת" ואילו כאן בקרבן חג השבועות כתוב: "שעיר עזים" לחוד, בלא תוספת התיבה "חטאת", מה טעמו של הדבר? וביאר בזה: לפי שזה זמן מתן תורה.

פנינים לפרשה

"בקנאו את קנאתי... הנני נתן לו את בריתי שלום" (כו יא יב)

הקנאות מידה טובה היא מאד. וכמו שאחזו"ל ב'ברכות' (לג.): 'גדולה נקמה שניתנה בין שתי שמות; שנאמר: "קל נקמות ה'" (תהילים' צד). ואמרו: "במילתיה מיהא גדולה היא".'

אך כמובן שזקוקה היא הקנאות לטוהר וזיקוק המחשבה, כל סטיה קלה בטוהר המחשבה הופכת את מעשה הקנאות, ממעשה טוב ונפלא למעשה רע ואכזר. על האדם לטהר מחשבותיו לזקק נגיעותיו, טרם יגש למעשה הקנאות. ומשמגיע לידי כך ומקנא לד' אלקיו, אין בזה לא מריבה ולא שנאה, לא רוע ולא אכזריות, אלא מעשה תקון העולם.

למעשה של תקון העולם, המידה כנגד מידה היא נתינת ברית השלום, שאין לך 'פלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר: "ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" (תהילים' כט). ('עוקצין' ג). השלום מורה על השלמות של הכלל, זו היא המידה המתאימה לינתן למי שקינא לד' אלוקיו באמת ובתמים, כיון שבכך משלים הוא את רצונו של ה' ומתקן הוא את הפרצות, אף שלעיני בשר נראה דבר זה, כמו מחלוקת חלילה, אין זה, אלא שלום.

ורמז רמז לכך ה'חתיס סופר' באומרו: שמחלוקת היא בגימטריא: "שלום רב" (תהילים' קיט). ללמדך שהמחלוקת הנעשית ע"י תלמיד חכם גדול הדור, אינה אלא "שלום רב".

"בני בנימן... לשפופם משפחת השופמי" (כו לח לט)

כתב רבנו יעקב 'בעל הטורים': 'היה לה לומר "השפופמי". רמז שמת בנימין בעטיו של נחש. שנאמר בו: "הוא ישופף"

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ואמרו חז"ל במדרש (הראוני שהוא מירושלמי' ומובא בפי' הר"ח למסכת ר"ה לב:): 'משקבלתם עליכם עול תורה ומצוות, מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מעולם'. ועיין שם עוד מה שכתבו בזה.

"ובחמשה עשר יום לחדש השביעי... והקרבתם... פרים בני בקר שלשה עשר... ושעיר עזים אחד חטאת" (כט יב - טז)

מובא בספר 'קול אליהו' בשם הגר"א מוילנא: הנה ביום השני כתוב ג"כ בזה הלשון: **"ושעיר עזים אחד חטאת"**. אמנם ביום השלישי כתוב: **"ושעיר חטאת אחד"** בלי "עזים" וביום הרביעי כתוב שוב: **"ושעיר עזים אחד חטאת"** ובשאר הימים כתיב: **"ושעיר חטאת אחד"**, הלא דבר הוא.

וביאר בזה באופן נפלא: דהנה דרשו חז"ל, שהפרים הקרבים בחג הסוכות הם כנגד שבעים האומות. ומבואר ב'זוהר' הקדוש: דעיקר השבעים אומות הם **ישמעאל ועשו** ואילו שאר האומות יונקים מהם. ועוד מבואר ב'זוהר' ובשאר ספרי מקובלים, ש**ישמעאל** הוא הנקרא **שעיר עזים** ועשו נקרא **שעיר סתם** וכך הוא בסליחות ל"ז בתמוז: **'הצפיר והשעיר' עי"ש**.

ואחר ההקדמות הללו, יבואר היטב לשון הפסוקים, שהרי צריכים להקריב חמשה ושלשים פרים בשביל **ישמעאל וחמשה ושלשים פרים בשביל עשו**. וא"כ ביום הראשון שהקריבו שלשה עשר פרים, הקריבו מתחלה על שם **ישמעאל** שהוא היה הגדול יותר בנו של אברהם, לכן כתיב שם: **"ושעיר עזים"** שהוא מרמז על **ישמעאל** כנ"ל וכן אח"כ ביום השני הקריבו **שנים עשר פרים**, ג"כ בשביל **ישמעאל**, לכן כתוב ג"כ: **"ושעיר עזים"**. אמנם ביום השלישי שהוצרכו להקריב

אחד עשר פרים, אם יקריבו גם יום זה בשביל **ישמעאל**, א"כ יגיע אל חלקו סך **ששה ושלשים פרים**, שהרי כבר הקריבו כנגדו ביום הראשון **י"ג** וביום השני **י"ב** הרי יחד **כ"ה** ואם נצרף ג"כ את ה"א של יום השלישי א"כ יהיה כנגד **ישמעאל ל"ו** והרי באמת אין מגיע על חלקו כי אם ל"ה.

לכן דלגו ביום זה והקריבו ביום השלישי את **י"א** הפרים כנגד **עשו** ולכן כתוב ביום השלישי: **"ושעיר חטאת אחד"**, על שם **עשו** כנ"ל שנקרא **"שעיר"** סתם ולא **"שעיר עזים"**. ואח"כ ביום הרביעי שהקריבו **עשרה פרים**, הקריבו ביום זה בשביל **ישמעאל** להשלים המספר **עשרה** החסרים לתשלום המספר **ל"ה** ולכן כתיב ביום הרביעי: **"ושעיר עזים אחד חטאת"**, לרמז על **ישמעאל**, אמנם בשאר הימים שוב הקריבו כולם בשביל **עשו**, לכן כתיב בכל שאר הימים: **"ושעיר חטאת אחד"**. ■

לאור דרישת הקהל המבצע ממשיך עד גמר המלאי, מהרו...!

1 שחרורון 8 ג'יגה 100 ש"ח
1 אנצקלופדיה 100 ש"ח
ספרית 'שופר' 520 הרצאות

(13 דיסקים mp3) ב-130 ש"ח

כל ה-CD/DVD ב-10 ש"ח

חלוקת קלטות טייפ ווידאו

חינם במשרד

לע"נ הרה"ג יהודה שפירא זצ"ל

ניתן להשיג בהרצאות או במשרדי 'שופר' טלפון: 03-677779

WWW.SHOFAR.NET

ח.ל.ט

האם למוד 'דף היומי' נחשב לנדר שאסור להפסיקו?

מערכת 'חברותא'

מיוחדת: 'גנזי המלך'

שאלה: מי שהיה משתתף באופן קבוע מידי יום ביומו בשעור בתלמוד, במסגרת 'הדף היומי' וכעת ברצונו להשתתף בשעור הלכות ב'שלחן ערוך' ואחרונים, הנמסר מפי תלמיד חכם מורה הוראה, במקום השעור של 'הדף היומי', האם מנהגו הראשון נחשב עליו כנדר ואינו רשאי לבטלו, בלא התרת נדרים?

תשובה: כתב בשו"ת 'יחיה דעת' (ו נב): במסכת 'נדרים' (ח): 'אמר רב גידל, אמר רב: "האומר אשכים ואשנה פרק זה, או אשנה מסכתא זו - נדר גדול נדר לה' אלקי ישראל'."

וכתבו הרשב"א וה'נמוקי יוסף' שם: שאם לא קיימו?! עבר על מה שנאמר בתורה: "לא יחל דברו" (במדבר' ל). וכן כתב רבנו אברהם מן ההר בפירושו ל'נדרים'.

והסביר הרא"ש בפירושו שם: שהרי הוא כנודר לתת צדקה, שחייב לקיים נדרו. וכמו שאמרו ב'ראש השנה' (ו): "בפיה" (דברים' כג) זו צדקה'. וכן פסק מרן ב'שלחן ערוך' 'יורה דעה' (רג ו, ריג ג).

והוכיח ה'שפתי כהן', מהלשון הני"ל: שאפילו אם לא הוציאו בלשון נדר, אלא דרך אמירה בעלמא, אף על פי כן, יש עליו תורת נדר, שחייב לקיימו, כיון שנדר לדבר מצוה ועליו לתלמוד הפרק ההוא, או המסכת ההיא. ושכן פסקו הסמ"ג ורבנו ירוחם. ע"ש. וכן כתב בשו"ת מהרימ"ט (חלק 'יורה דעה' סימן כח), שמנהג העולם לידור בדברים של מצוה. ולפי שהם דברים של מצוה, הרי הם מתקיימים בדבור ובאמירה בלבד, אף על פי שלא אמר לשון נדר כלל. וכמו שאמרו (ראש השנה' ו): "בפיה" זו צדקה'.

ועל דרך זו מתקיימים כל נדרי צדקות והקדשות שבני אדם נודרים באמירה בלבד. ואף על גב דליתנהו לזווי בעיניהו ומשום "בפיה" זו צדקה'. ולכאורה היה נראה לומר, שבנידון שלנו, אפילו אם לא התבטא בשפתיו שהוא קובע את עצמו לתלמוד 'הדף היומי', כיון שנהג בזה זמן ממושך, נחשב הדבר עליו כנדר ואם רוצה לבטלו צריך התרה.

וכיוצא בזה כתב רבנו מהר"ם מרוטנבורג בשו"ת מהר"ם בר ברוך (דפוס פראג, סימן צח) בשם רבנו יהודה הכהן: שהרגיל להתענות בערב ראש השנה, או שלא לאכול בשר בכל ימי בין המצרים ורוצה לחזור בו ממנהגו, מטעמי בריאות, צריך שיעשה התרת נדרים, על ידי שלשה. וכמו שאמרו ב'נדרים' (טו): 'דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור, אי אתה רשאי להתירם בפניהם, משום שנאמר: "לא יחל דברו" (במדבר' ל). ע"כ.

וכן נפסק להלכה ב'טור' ו'שלחן ערוך' 'יורה דעה' (ריד א).

וכיוצא בזה כתב ה'חכמת אדם' (קעא יא): שמי שנהג להתענות ביום פקודת השנה של אביו, או אמו ורוצה לבטל מנהגו מסיבת חולי, צריך לעשות התרה ורק אם התנה מראש שנהג כן בלי נדר, אינו צריך התרה. ע"ש.

ואם כן, גם בנידון זה, שנהג להשתתף באופן קבוע בתלמוד 'הדף היומי' ולא התנה שיהיה בלי נדר, אינו רשאי להפסיק בלא התרת נדרים.

וכל שכן לפי מה שכתב הרמ"א בהגה ב'יורה דעה' (רנח ג): 'אם חשב בלבו ליתן איזה דבר לצדקה, חייב לקיים מחשבתו ואין צריך אמירה בפה (מרדכי) פרק קמא ד'קדושין' ופרק קמא ד'בבא בתרא' ומהר"י קולון שרש קפה ומה"ר פרץ ובהגהות סמ"ק ורא"ש פ"ק ד'תענית'. ויש אומרים: שאם לא הוציא בפיו אינו כלום, (תשובת הרא"ש כלל יג). והעיקר כסברא הראשונה'. ע"כ.

ולפי זה יש לומר, שכשם שבצדקה אמרינן: מחשבה כדבור, שנאמר: "כל נדיב לב עלות" (דברי הימים' ב כט). הוא הדין לכאן, שחשב להתמיד בתלמוד 'הדף היומי', הוה ליה מחשבה כדבור. ואף על פי שיש לומר, שבנידון שלנו, הרי אינו מפסיק לגמרי מלמוד תורה, אלא לומד שעור בהלכה ואין אדם לומד אלא במקום שלבו חפץ ('עבודה זרה' יט). מכל מקום נראה, שהאומר: 'אשנה פרק זה או מסכת זו', אינו רשאי לתלמוד פרק אחר, או מסכת אחרת, במקום הפרק והמסכת שנדר. וכדמוכח בגמרא שם. וכן כתב בספר 'קרן אורה' (נדרים' שם). ואם כן, הוא הדין לכאן שנהג להשתתף באופן קבוע בתלמוד 'הדף היומי', לא יחלפינו ולא ימיר אותו בתלמוד הלכות. וכעין מה שאמרו ב'חגיגה' (י): "וליוצא ולבא אין

ש"לום" (זכריה' ח) ... ורבי יוחנן אמר: "אפילו מש"ס לש"ס".

ופירש רש"י: שאף למי שיוצא מלמוד תלמוד ירושלמי לתלמוד בבלי שהוא עמוק יותר, אין שלום. וכדאמרינן ב'סנהדרין' (כד): "במחשבים הושיבני כמתי עולם" ('איכה' ג). אמר רבי ירמיה: "זה תלמודה של בבל". וכתבו התוספות שם: שהוא הדין להיפך, מתלמוד בבלי לירושלמי, משום שכל שעדין לא הבין הדבר על עומקו, לא תעלה בידו הלכה ברורה. ע"ש.

אולם, הנה ב'קדושין' (ל). אמרו: "ושננתם לבניך" ... (דברים' ו). לעולם ישלש אדם שנותיו: שליש במקרא, שליש במשנה ושליש בתלמוד'. וכן פסק הרמב"ם (תלמוד תורה' א יא): 'שחייב אדם לשלש זמן למודו, כיצד, אם היה בעל אומנות, או מסחר ועוסק במלאכה לפרנסתו שלש שעות ביום ובתורה תשע שעות, קורא בשלש מהן בתורה שבכתב ובשלש ילמד בתורה שבעל פה ובשלש ביין וישכיל אחרית דבר מראשיתו לתלמוד דבר מתוך דבר עד שידע היאך דיני המצוות והיאך יוציא דין האסור והמותר'. ע"כ. וכן פסקו ה'טור' וה'שלחן ערוך' 'יורה דעה' (רמו ד). ועיין בשו"ת 'הגאונים' (שערי תשובה' נה) ובספר 'הפרדס' (דף נה ע"ג) ובתוספות 'קדושין' (ל). ע"ש.

וכתבו ה'פרישה' וה'שפתי כהן' 'יורה דעה' (שם): יש בעלי בתים שנוהגים לתלמוד בכל יום, תלמוד עם פירוש רש"י ותוספות ואינם לומדים בספרי הפוסקים, אבל נראה שהעיקר הוא לתלמוד בספרי הפוסקים ואינם יוצאים ידי חובת תלמוד תורה בתלמוד גמרא רש"י ותוספות. וזה ששינינו: 'כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן העולם הבא' (מגילה' כח:). היינו: הלכות פסוקות. ורק תלמיד חכם שלומד תשע שעות ביום, ילמוד תלמוד עם פירוש רש"י ותוספות, הואיל ויש לו פנאי גדול לתלמוד תורה. אבל בעלי בתים שאין להם פנאי לתלמוד יותר משלש וארבע שעות ביום, לא ילמדו בהם תלמוד לבד, אלא גם פוסקים. ע"כ.

ולכן בודאי שבנידון שלנו, יש להעדיף למוד ההלכות, שהם הלכה למעשה, על למוד התלמוד, שאין למדים הלכה מפי תלמוד (בבא בתרא' קל:).

והגאון רבי יהונתן איבשיץ בספר 'יערות דבש' כתב: כל מי שלא למד

הבקי בהוראה, יש להעדיף למוד הלכה על למוד 'דף היומי', שהוא בבחינת: **'מעלין בקדש'**, כדי שיבין וישכיל לדעת דיני האסור והמותר להלכה ולמעשה, כדי שלא יכשל ח"ו באיסור חלול שבת, או באיסור ברכה לבטלה וכיוצא בזה. וכבר שנינו: **'שגגת תלמוד עולה זדון'** ('אבות' ד יג). וירא שמים יוצא ידי שניהם, שאם אפשר לו ילמוד גם 'דף היומי' וגם למוד הלכה מפי חכם מורה הוראה. ו**'משפיל על דבר ימצא טוב'** ('משלי' טז).

ולפי דרכנו למדנו; שרשאי גם כן להפסיק מלמוד 'דף היומי' אף ללא התרת נדרים וילמד בקביעות הלכה למעשה. ■

אנו חיים. וכן פסק ה'משנה ברורה' (קנה ג) כדברי הש"ך הנ"ל, שבעלי בתים, שיש להם רק ג' וד' שעות ביום, עליהם ללמוד גם פוסקים ואינם יוצאים ידי חובת מצות תלמוד תורה, על ידי למוד גמרא בלבד. ע"ש.

ומה שאמרו ב'חגיגה' (י): **'וליוצא ולבא אין שלום'** ('זכריה' ח). זה היוצא מש"ס בבלי לירושלמי, או להיפך, זהו בזמנם שהיו פוסקים הלכה גם מהתלמוד, לפי רוחב דעתם והבנתם, שלבם של ראשונים **'כפתחו של אולם... ואנו כמלא מחט סדקית'** ('עירובין' נג). ולכן אם באותה שעה שלומד 'דף היומי', יש במקום אחר למוד בהלכה מפי מורה

הלכות שבת על בורין פעמים ושלש, לא יוכל להמלט מעון חלול שבת, הן מדאורייתא, הן מדרבנן. והביאו הגאון מליסא ב'דרך החיים' (קיד): וסיים: ועל זה ידו כל הדוים, שכמה מופלגים בתורה עוסקים בפלפול ובחריפות בתלמוד ואילו בהלכות שבת אינם בקיאים כלל ובאים לידי ספק חלול שבת. וכן כתב הגאון רבי חיים פלאגי בספר 'כף החיים' (כט אות ג וט). ע"ש. והוא הדין לשאר הלכות לדעת מה יעשה ישראל. ומה בצע בלמודו בש"ס ובראשונים, אם אינו מסיק שמעתתא אליבא דהלכתא, כדינים המצויים והמתחייבים על פי פסקי ה'שלחן ערוך' ורבותינו האחרונים, אשר מפייהם

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום שלישי כט' תמוז 21.07.09
יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

זכאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!

המסלול:

11:00	מירון
12:00	עמוקא
14:00	מלון כינר
15:30	מלון כינר
17:30	טבריה

קבר רבי שמעון בר יוחאי זע"א

קבר רבי יונתן בן עוזיאל זע"א

ארוחת צהרים כיד המלך

הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א

קבר רבי מאיר בעל הנס זע"א

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק

טל: 03-6777779

הרב זכריה יצחק שליט"א

קריאה בתימנית של פרשיות התורה בנוסח שאמי ובלדי

ניתן להשיג במשרדי 'שופר' מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779

חידושי!

שליט"א **אמנון יצחק** של הרב **איש בהרצאה** **6000**

ב'לונה פארק', בואנוס איירס איירס ארגנטינה

עכשיו באתר 'שופר' בשידור חוזר www.shofar.net